

Doc.: GA31/LC31/REP/08/tr

RAPOR^{*}

KEİ ÜYESİ DEVLETLERİN PARLAMENTOLARININ ULUSLARARASI TERÖRİZM İLE MÜCADELEDEKİ ROLÜ

Raportör: Michael Yemelianov (Rusya)

---

^{*} 16 Nisan 2008 tarihinde, Erivan'da, Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu'nun Otuz Birinci Toplantısında görüşülen ve onaylanan, 10 Haziran 2008 tarihinde, Atina'da, Otuz Birinci Genel Kurul tarafından kabul edilen Metin.

I. GİRİŞ

Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu, uluslararası terörizm ile ilgili dünyanın her yerinde gittikçe artmakta olan endişeler göz önünde alındığında, 17-18 Ekim 2007 tarihinde Belgrad'da gerçekleştirilmiş olunan Otuzuncu Toplantısı'nda bu çok önemli konuyu ele almaya karar vermiştir.

Bu bağlamda, 16-17 Nisan 2008 tarihlerinde Erivan'da gerçekleştirilecek olan Otuz Birinci Komisyon Toplantısı, işbu Rapor'un ve Haziran 2008'de Atina'da tertiplenecek Otuz Birinci Genel Kurul Oturumu'nun dikkatine sunulacak Tavsiye Kararı'nın ayrıntılarına inmek amacıyla, "KEİ Üyesi Devletlerin Parlamentolarının Uluslararası Terörizm ile Mücadeledeki Rolü"ne atfedilmiştir.

Rapor'un hazırlanması aşamasında Ermenistan, Azerbaycan, Bulgaristan, Yunanistan, Rusya ve Türkiye ulusal delegasyonlarının katkılarından yararlanılmıştır. Gerekli ek referans malzemeleri, ilgili internet kaynakları ve yayınları aracılığıyla, KEİPA Uluslararası Sekreteryası tarafından toplanmıştır.

Rapor, KEİ üyesi devletlerde uluslararası terörizm ile mücadele alanındaki yasal çerçeve ile ilgili meselelerin durumunu incelemektedir. Rapor, uluslararası terörizme karşı geniş kapsamlı, koordineli ve tutarlı bir karşılık verilmesini teşvik etmek için uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeydeki araçları ve gayretleri gözden geçirmekte ve parlamentoların bu süreç dahilindeki rolünü vurgulamaktadır.

II. KEİ ÜYESİ DEVLETLERİN PARLAMENTOLARININ ULUSLARARASI TERÖRİZM İLE MÜCADELEDEKİ ROLÜ

1. Terör yeni bir olgu değildir. KEİ bölgesinde birçok ülke sebepleri, kapsamı ve gücü açısından farklı olsa da terörizm tehdidinden zarar görmüş ve görmeye devam etmektedirler. Ancak, günümüzdeki terör tehdidi geçmiştekenden farklıdır. Terör, güçlü lojistik ve mali destekçilere sahip ağları da içine alan uluslararası bir boyut ve kapsam kazanmıştır.
2. 21. yüzyıl, uluslararası terörizmin barış ve güvenlik açısından oluşturduğu ciddi tehdidin artan bir biçimde kabul edilmesi ile başlamıştır. Terörün modern zamanlarda, 11 Eylül 2001 tarihindeki terörist saldırıların ardından daha sık ve daha büyük boyutlarda görülmesi, uluslararası terörizm olgusunu küresel gündemde ön plana çıkartmıştır.
3. Modern zamanlarda terör, insanların, malların, sermayenin ve fikir akışlarının sınırlarını kolaylıkla aşabilmesinden dolayı küreselleşme ile doğrudan bağlantılıdır. İnsanların hayatını güçlendiren ve kolaylaştıran başarılar, hızla değişen uluslararası çevrelere suratle ayak uyduran teröristlerin elinde tahrip edici bir araca dönüşmektedir.
4. Yoksulluk, yolsuzluk, çözümlenememiş yerel veya bölgesel ihtilaflar gibi durumlar çoğu kez teröristler tarafından değerlendirmeye elverişli koşullar yaratmaktadır. Terörizm sorunu, son 10 yılda önemli ölçüde değişerek, modern teknoloji ile etkinleştirilmiş esnek ve uluslar ötesi bir ağ yapısına dönüşmüştür. Bir ülkeyi veya bölgeyi hedef alan terörist gruplar, başka ülkelerde veya bölgelerde bulunan gruplardan güç ve destek alabilmekteler. Teröristler, finansmanın sağlanmasında, istihbaratın paylaşılması, eğitim, lojistik, planlama ve saldırıların gerçekleştirilmesinde birlikte çalışmaktadırlar. Terörizm tehdidi günümüzde, dünyanın birçok ülkesinde bir gerçek halini almıştır.

5. Terör örgütleri üç düzeyde faaliyet göstermektedir. En alt düzeyde, genel olarak, tek bir ülkede faaliyet gösteren terör örgütleri bulunmaktadır. Bu örgütlerin kapsama alanları sınırlıdır, ama bu faaliyetler bugünkü modern küresel çevrede uluslararası yansımaları sebep olabilir. Bir sonraki düzeyde, milli sınırları aşan bölgesel faaliyetler gösteren terör örgütleri vardır. Üçüncü kategori ise küresel emellere ve küresel desteğe sahip terör örgütlerini kapsamaktadır. Bu üç örgüt türü birbirlerine iki yolla bağlıdır: doğrudan istihbarat, personel, uzmanlık ve kaynak paylaşımında bulunarak birlikte çalışırlar veya aynı ideolojik gündemi destekleyerek birbirlerine destek olurlar ve lehte uluslararası bir imaj yaratmak için birbirlerinin gayretlerini takviye ederler.
6. Modern iletişim ve bağlantı araçlarına sahip küresel çevre, terörün doğasını da değiştirmiştir. Modern teknolojiler, teröristlerin daha önce hiç olmadığı kadar, dünya çapında planlar yapmalarını ve faaliyet göstermelerini sağlamıştır. Terör örgütleri, teknolojik gelişmelere yatırım yaparak, sanal gerçekliği kullanarak bilgi paylaşmakta ve dünyanın adeta her yerinden, internetin küresel ağları üzerinden iletişim kurmaktadır. Teröristler, oldukça ileri teknolojiye dayalı multimedya teknolojiler kullanılmaktadırlar ve iletişimlerini gizlemek için ileri seviyedeki internet bazlı iletişim araçlarını ve bilgisayar teknolojilerini kullanmakta çok yeteneklidirler.
7. Uluslararası toplumun yeni bir düşünce tarzı geliştirmesini gerektiren önemli tehditlerden biri, sanal terördür. Sanal terör, son yıllarda dramatik bir biçimde artan, uluslararası bir sorundur. Uzmanlar, internet ve bilgisayar güvenliği korunmasızlıklarının sürekliliğinin, teröristleri kademeli olarak sanal suç örgütleri ile ittifaklar kurmaya itebileceğine inanmaktadırlar. Son zamanlarda küresel bilgisayar güvenlik şirketleri tarafından yapılan çeşitli incelemeler, bilgisayar saldırılarının en büyük oranının hükümet, malî hizmetler, imalat, enerji, su, hava trafik kontrolü, vs. gibi kritik altyapılara yönelik olduğunu tahmin etmiştir. Sanal saldırılar günümüzde, gitgide yerkürenin her yerinden yüzlerce, hatta binlerce bilgisayarın bağlı bulunduğu ağ bilgisayarlarında fark edilmeden gezinerek, sessizce bilgi çalmak için kullanılmaktadır.
8. Uluslararası toplumun dikkatini gerektiren bir diğer tehdit biyoteknolojidir. Tıpkı bilgisayar teknolojisi gibi, biyoteknoloji de oldukça başarılı bir gelişim göstermiştir. En son gelişmeler, gelecek vaat eden atılımlar öngörmekte ve biyoteknolojinin terör amaçlı suistimalini önlemek için yenilikçi çözümlerin uygulanmasını gerektiren önemli bir cepheyi oluşturmaktadır.
9. Günümüzde insanlığın karşı karşıya kaldığı tüm terörist tehditlerden belki de en ağır olanı, nükleer terör ihtimalidir. Geçen yılların terör olaylarının büyüklüğü ve insafsızlığı ve teröristlerin hedeflerine ulaşmak için kendilerini feda etmeye hazır oluşları, teröristlerin, halk arasında paniğe yol açmaya ve dünya üzerinde mümkün olduğunca çok insan öldürmeye ve yaralamaya niyetli olduklarını göstermektedir. Bu nedenle, devletlerin, bu yöndeki çabalarını birleştirmeleri ve nükleer silah ve malzemelerin güvenliğini sağlamaları gerekmektedir.
10. Suç ve terörün uluslararası alana yayılması, mevcut imkanları uluslararası ve ulusal çerçevelerde bir araya getirmek için kolektif bir yaklaşım yaratmıştır. Uluslararası toplumun kabul edilmiş uluslararası kanun normları ile ilgili ortak anlayıştan uzaklaşması, ciddi sonuçlar doğurabilir. Uluslararası kanun normlarının göz ardı edilmesi, uluslararası örgütlerin imajını zedelemekte ve bölücülük sorununun artmasına yol açan tehlikeli bir teamül yaratmaktadır. Avrupa kıtasındaki uluslararası toplumu birbirinden ayıran en son gelişmeler buna örnek olarak gösterilebilir.

11. Mümkin olan en geniş uluslararası katılıma dayanan çok yönlü çaba, güncel sorunlarla mücadele etmenin en etkili yöntemidir. Uluslararası toplum, terörün yayılmasına karşı alınacak ortak tedbirler için sağlam bir hukuk temeli oluşturmak adına bir dizi önemli adımlar atmıştır. Devletlerin uluslararası terörizm ile mücadele etmeye yönelik ortak arzuları, küresel terörle mücadeledeki geniş kapsamlı stratejilerin hazırlanmasında daha büyük bir sinerji gerektirmektedir.
12. Birleşmiş Milletler, uluslararası terörizm ile mücadelede merkezi bir rol oynamaktadır. 11 Eylül 2001 tarihinde meydana gelen trajik olaylar, BM’yi uluslararası terörizme karşı mücadele etmek ve terörü yok etmek için kesin tedbirler alınması adına harekete geçirmiştir. BM terörle mücadele alanında geniş kapsamlı yasal bir çerçeve oluşturmuştur. Uluslararası terörizmin çeşitli şekilleri ile ilgili olan BM konvansiyonları ve protokolleri, bu korkunç olguyu yok etmek için uluslararası toplum tarafından gösterilen çabaların esaslı araçlarından biri olarak kalmaya devam etmektedir. Bu konvansiyonların bazıları şöyledir: Uçaklarda Saldırıları ve Diğer Eylemler Konvansiyonu; Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşme; Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşme; Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Eden Havalimanlarında Kanun Dışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesine Dair Protokol; Uluslararası Korunmaya Sahip Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Suçluların Cezalandırılması Sözleşmesi; Rehine Alınmasına Karşı Uluslararası Sözleşme; Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunmasına Dair Sözleşme; Denizciliğin Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine ilişkin Sözleşme; Plastik Patlayıcıların Tespit Amaçlı İşaretlenmesine Dair Sözleşme; Terörist Bombalamaların Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme; Terörizm Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme; Nükleer Terör Eylemlerinin Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme.
13. Birleşmiş Milletler sistemine dahil birçok örgüt, hükümet dairesi, birim ve grup, terörü önlemek adına devlet kapasitesi yaratmakta aktif olarak çalışmaktadırlar. Güvenlik Konseyi’nin 1373 (2001) sayılı “Uluslararası Barış ve Güvenliğe Karşı Terörist Saldırılarından Kaynaklanan Tehditler” Kararı gereğince kurulan Terörizm ile Mücadele Komisyonu, küresel çaptaki teknik yardımın tutarlılığını ve etkinliğini artırma çabalarının tam merkezindedir. Bu Karar, Terörizm ile Mücadele Komisyonu’na yalnızca uygunluğu izlemesi yetkisi vermekle kalmayıp, terörizm ile mücadele yükümlülüklerini uygulama yetkinliklerini genişletmek isteyen devletlere teknik yardım sağlanmasını kolaylaştırma yetkisini de vermektedir. Komisyon, KEİ üye devletleri de dahil olmak üzere, tüm BM üyesi ülkelerden gönderilen ulusal raporlara dayalı olarak, üye ülkelerin kanunlarının ve kurumsal düzenlemelerinin küresel bir özetini çıkartmıştır.
14. Komisyon, Terörizm ile Mücadele Komisyonu’nun daha etkin bir işbirliğine ve devlet kapasitesinin oluşturulmasına yönelik çabalarını güçlendirmek için, 2005 yılında faaliyete başlayan Terörizm ile Mücadele Komisyonu İcra Direktörlüğü’nü kurmuştur. Terörizm ile Mücadele Komisyonu, İcra Direktörlüğü’nün çabaları sayesinde, devletlerin terörle mücadele etmek için hangi tedbirleri aldığını izleme ve değerlendirme kabiliyetini artırmıştır. Terörizm ile Mücadele Komisyonu, terörizme karşı gösterilen küresel mücadelede etkin bir biçimde faaliyet göstermeyi hedefleyen terörle mücadele programı aracılığıyla birçok uluslararası, bölgesel ve alt bölgesel örgütle yakın bir işbirliği içindedir.
15. Eylül 2005, küresel terörizm ile mücadelede önemli bir olaya sahne olmuştur. New York’ta gerçekleştirilen BM Dünya Zirvesi’nde dünya liderleri terörü kesin surette “kim tarafından, nerede ve ne amaçla yapılırsa yapılsın, tüm şekil ve dışavurumları ile uluslararası barış ve

güvenlik için en ciddi tehditlerden biri” olarak kınanmıştır. Katılımcılar, BM Genel Sekreterliği’nin beş “D” – “dussuade” (aklını çel), “deny” (reddet), “deter” (caydır), “develop” (kalkındır) ve “defend” (savun) - üzerine kurulu olup, daha sonra geniş kapsamlı bir terörle mücadele stratejisine dönüşen Terörizm ile Mücadele Stratejisi’ni memnuniyetle karşılamışlardır. Dünya Zirvesi ayrıca “Uluslararası Terörizme Dair Geniş Kapsamlı Sözleşme”nin detaylandırılmasına dair çalışmaları neticelendirme kararını açıklamıştır.

16. Birleşmiş Milletler’in Küresel Terörizm ile Mücadele Stratejisi, 2006 yılında kabul edilmiştir. Bir Karar ve ekli Eylem Planı şeklindeki bu Strateji, terörizm ile mücadelede ulusal, bölgesel ve uluslararası çabaları artıracak eşsiz bir küresel belgedir. Üye devletlerin tümü, yalnızca terörün tüm şekil ve dışavurumları ile kabul edilemez olduğuna dair açık bir mesaj göndermekle kalmayıp, terörü önlemek ve terörle mücadele etmek için bireysel ve müşterek adımlar atmaya da karar vererek, terörle mücadele hususunda ortak bir stratejik yaklaşımı ilk kez kabul etmişlerdir. Strateji belgesinde terör eylemlerinin, yöntemlerinin ve uygulamalarının bölgesel bütünlüğü ve devletlerin güvenliğini tehdit ederek ve meşru olarak kurulmuş hükümetleri bozarak, insan haklarını, temel özgürlüklerin ve demokrasinin yok edilmesini hedefleyen faaliyetler olduğunu ve uluslararası toplumun terörü önlemek ve terörle mücadele etmek için işbirliğini artırmak adına gerekli adımları atması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu belge ayrıca, terörün herhangi bir din, milliyet, medeniyet veya etnik grup ile ilişkilendirilemeyeceğini ve ilişkilendirilmemesi gerektiğini de özel olarak vurgulamaktadır. Strateji belgesinde belirtilen pratik adımlar, terör tehdidi ile mücadele adına devletin yetkinliğini güçlendirmekten, Birleşmiş Milletler sisteminin terörle mücadele faaliyetlerine kadar geniş kapsamlı tedbirleri kapsamaktadır.
17. G8 devletleri liderleri, 16 Temmuz 2006 tarihinde San Petersburg’da yapılan toplantıda, BM’nin tek gerçek dünya kurumu ve terörizmin kınanmasında evrensel bir anlaşmaya varabilecek itibara ve kapsama sahip tek örgüt olarak rolünü vurgulayan Terörizm ile Mücadele Programı Bildirisi’ni kabul etmişlerdir. G8 liderleri, BM Genel Kurulu’nu, “Güvenlik Konseyi kararlarında ve terörle ilgili diğer uluslararası konvansiyonlarda ve protokollerde belirtilen geniş yasal çerçeveyi tamamlayacak olan Uluslararası Terörizme Dair Geniş Kapsamlı Sözleşmeyi bir an önce neticelendirmeye” çağırmaktadır.
18. Uluslararası toplum, uluslararası terörizm meselesini ele almaya dair ciddi bir kararlılık göstermiştir. Avrupa Birliği ise karşılığında 2003 yılında terörü Avrupa Birliği için önemli bir tehdit ve harekete geçilmesi gereken başlıca alan olarak tanımlayan AB Güvenlik Stratejisi’ni kabul etmiştir. Avrupa Konseyi tarafından 2004 yılında kabul edilen “2010 Başlıca Hedefler”, yeni güvenlik tehditlerinin tamamını kapsayan tutarlı bir yaklaşımın kesin önemini vurgulamaktadır. AB, bu meseleye üç kurumu aracılığıyla yaklaşmaktadır - Avrupa Topluluğu (AT), Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP), Adalet ve İç İşleri Alanı. AB, terör meselesini ele alan ulusal uzmanlardan oluşan iki çalışma grubuna sahiptir - Birinci ve üçüncü kurum bünyesinde faaliyet gösteren Terörizm Çalışma Grubu ve ODGP bünyesinde harici güvenlik meselesinde faaliyet gösteren Terörizm ile Mücadele Çalışma Grubu.
19. AB üyesi tüm devletler tarafından uygulanabilecek yasal çerçeve, BM Güvenlik Konseyi’nin terörizm ile mücadele alanındaki ilgili tüm kararlarının uygun ve zamanında uygulanmasını sağlamıştır. Bu yasal çerçevenin etkinliği, tüm AB katılımcı devletlerinin buna uyum sağlaması ile artırılmıştır. Uluslararası terörizm ile etkin bir biçimde mücadele etmek için alınan tedbirleri güçlendirme amacıyla birçok yasal belge kabul edilmiştir. Bu belgeler sürekli olarak gözden

geçirilmektedir. Avrupa Birliği ayrıca 1373 (2001) sayılı BM Güvenlik Konseyi Kararı'nın uygulanmasında üçüncü ülkelere esaslı ve etkin bir destek sağlamak amacıyla yükümlülüklerini yerine getirmek için söz konusu ülkelere teknik yardım sunmaya yönelik bir stratejiyi kabul etmiştir.

20. Küresel terörizm ile mücadele çabalarının başarılı bir şekilde uygulanmasına dair kilit unsurlardan biri, parlamentoların desteğidir. Ulusal ve uluslararası parlamento kurumları adına yeterli siyasi destek, uluslararası terörizme karşı müşterek ve etkin eylemler için hayati önem taşımaktadır. Ulusal parlamentolar, uluslararası yükümlülüklerine tamamen uygun olacak şekilde, uluslararası terörizm ile mücadeleye katılmak üzere mümkün olan her türlü çabayı göstermek zorundadırlar.
21. Ulusal parlamentolar, ilgili uluslararası belgelerin onaylanmasında kilit bir rol oynamaktadırlar. Parlamento üyeleri ayrıca terörle mücadelenin uluslararası toplumun baskın çoğunlu tarafından paylaşılan değerler - insan hakları, temel özgürlükler ve hukukun üstünlüğü - ile bir arada yürütülmesini sağlamakta, önemli bir sorumluluk taşımaktadırlar.
22. Parlamentolar ve parlamenter asambleler demokratik kurumları, sosyal ve ekonomik altyapıyı, iyi yönetimi ve sivil toplumu güçlendirme çabaları aracılığıyla uluslararası terörizmin önlenmesine katkıda bulunmaktadır. Parlamentolar ve parlamenter asambleler, ayrıca, uluslararası terörizm ile ilgili güncel meselelerde parlamenterler arasında sağlanacak yapısal ve düzenli diyaloglar aracılığıyla üye ülkelerin ulusal parlamentoları ve parlamentolar arası yapılar arasında daha yakın ilişkilerin kurulmasını ve daha yoğun bir bilgi alışverişinin yapılmasını sağlamaktadırlar.
23. Birçok uluslararası örgüt ve parlamenter asamble, uluslararası terörizm ile mücadelenin normatif çerçevesine dair daha derin bir uluslararası mutabakata katkıda bulunan ilgili terörle mücadele belgelerini kabul etmişlerdir. Avrupa Konseyi'nin 2005 tarihli Terörizmin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi; 2005 tarihli Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, Zaptı ve Müsadere Edilmesi Hakkında Sözleşme ve Terörün Finansmanı Sözleşmesi; 2002 tarihli San Petersburg Parlamentolar Arası Terörle Mücadele Forumu Deklarasyonu; 2002 tarihli Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)'nin Berlin Deklarasyonu "Terörizme Karşı Gelmek: 21. Yüzyılda Üstesinden Gelinmesi Gereken Küresel Sorun"; 1999 tarihli Bağımsız Devletler Topluluğu Üye Devletleri Arasında Terörizm ile Mücadelede İşbirliği Anlaşması, bu alanda bulunan kayda değer anlaşmalardan bazılarıdır.
24. Bağımsız Devletler Topluluğu Parlamentolar Arası Asamblesi, terörle mücadele edecek uluslararası yasal bir çerçevenin tesisi için önemli katkılarda bulunmaktadır. Bu alandaki en temel belge, yalnızca terörle mücadelenin genel hükümlerini ve temel fikirlerini değil, terörle mücadele faaliyetlerinin bilgilendirici desteğini; tesislerin muhtemel terör saldırılarına karşı korunmasına dair tedbirleri; terörle mücadele faaliyetlerinin yürütülmesine ve terör faaliyetlerine finansman sağlanmasına karşı mücadeleye dair düzenlemeleri; terör kurbanlarının sosyal rehabilitasyonunu ve terörle mücadeleye katılan bireylerin hukuken ve sosyal olarak korunmasını da öngören "Terörizm ile Mücadele" Model Kanunu'dur. Söz konusu Kanun, terör faaliyetlerine katılım ile ilgili sorumlulukları, uluslararası işbirliğini ve terörizm ile mücadele faaliyetlerinin uygulanması sürecinde hukukun üstünlüğünün kontrolü ile ilgili meseleleri tanımlamaktadır.

25. Terörizm ile mücadeleye yönelik uluslararası çabalar, esas olarak, bölgesel kapsamda gösterilen çabalar ile güçlendirilmektedir. Uluslararası terörizm tehdidi, özellikle KEİ bölgesindeki ülkeler için önemli bir boyuta ulaşmaktadır. Bir kavşak konumunda olan Karadeniz bölgesi, çözümlenmemiş anlaşmazlıklar ile organize suçlar ve uluslararası terörizm için verimli bir ortam hâline gelmek gibi potansiyel bir risk yaratmaktadır. Bölgedeki ülkelerin gümrük, göç ve sınır kontrolü alanlarında etkin tedbirler alarak, kanun dışı faaliyetleri etkin bir biçimde önlemek için müşterek çabalarda bulunmaları çok önemlidir.
26. KEİ üyesi 12 devletin liderleri, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün 2007 yılında gerçekleştirilen On Beşinci Yıldönümü Zirvesi dolayısıyla, BM Güvenlik Konseyi'nin ilgili kararlarına ve uluslararası yükümlülüklerine uygun olarak, ulusal ve bölgesel güvenlik ve istikrar için önemli bir tehdit oluşturan terörizm ile mücadeleye karşı olan kararlılıklarını beyan etmişlerdir. Aynı zamanda KEİ Ekonomik Gündemi - ilan edilen KEİ hedeflerine ulaşmaya yönelik temel KEİ stratejisi - özellikle etkin bölgesel terörle mücadele mekanizmalarının tesis edilmesi gerekliliği üzerinde durarak, uluslararası terörizmi dikkate almaktadır.
27. KEİ Parlamenterler Asamblesi, organize suçla ve terörle mücadelede işbirliğini artırmıştır. Parlamenterler Asamble, KEİPA Üye Ülkeleri Arasında Organize Suçla Mücadelede İşbirliği'ne dair 15/1996 sayılı Tavsiye Kararı ile Organize Suç ve Terörle Mücadelede Karadeniz Anlaşması'nın Temel Prensiplerine Dair 17/1996 sayılı Tavsiye Kararı'nda ulusal parlamentoları, ulusal mevzuatlarına gerekli mücadele stratejilerini dahil etmeye ve kanunların yürürlüğe konulmasını ve terörle mücadele politikalarının ve mekanizmalarının uygulanmasını uygun bir biçimde gözetmeye çağırmaktadır.
28. Terörizmin uluslararası barış ve güvenlik, siyasi, ekonomik ve sosyal istikrar ile çift yönlü ve çok yönlü işbirliğinin geliştirilmesi üzerinde oluşturduğu ciddi tehdidin bilincinde olan KEİ, 1998 yılında, başta organize suç olmak üzere, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Katılımcı Devletleri Hükümetleri Arasında Suçla Mücadele Anlaşması'nı kabul etmiştir. Söz konusu Anlaşma, daha sonra 2002 ve 2004 yıllarında akdedilen Ek Protokoller ve Eylem Planı (2007-2009) ile tamamlanmıştır. Anlaşma, anti terör politikasının önemli bir ayağı olarak kanunların yürürlüğe konulması, gümrük kontrol ve istihbarat faaliyetleri alanlarında değerli bir işbirliği aracı olarak, KEİ üyesi devletlerin içişleri/kamu düzeni bakanlarının toplanmasını öngörmüş ve Suçla Mücadeleye dair KEİ İrtibat Görevlileri Ağı toplantısını faaliyete geçirmiştir.
29. KEİ üye devletleri, tıpkı dünyanın her yerindeki emsalleri gibi, yıllar boyunca terörle alakadar olunarak geliştirilen stratejilere özellikle ağırlık vererek, terörizm ile mücadele stratejileri geliştirmişler ve terörizm ile mücadele çabalarını güçlendirmek için programlar ve planlar hazırlamışlardır. Hükümetler, uluslararası küresel terörizm tehdidine karşı etkin bir terörle mücadele politikasına yönelik geniş kapsamlı bir eylem programını uygulamaya koymuşlar ve diplomasi, uluslararası işbirliği ve yapıcı taahhütlerden sınırların güvence altına alınması ve kanunların yürürlüğe konulması ve istihbarat için kullanılabilir destek ve kaynakların artırılması aracılığıyla koruyucu tedbirlere kadar birçok tedbir almışlardır.
30. Örneğin *Ermenistan*, tüm evrensel ve bazı bölgesel terörizm ile mücadele belgelerine taraftır. Ayrıca terörün önlenmesi ve engellenmesinde işbirliği ile ilgili ikili anlaşmalar akdetmiştir. Ermenistan, terörizm ile mücadelenin prensiplerini belirleyen ve öncesinde doğrudan terör eylemlerinin tanımlanmasını ve cezalandırılmasını öngören Ceza Kanunu'nun çeşitli Maddelerine dahil edilmiş olan "Terörizm ile Mücadele Kanunu'nu" (2005) çıkartmıştır. Aynı

zamanda terörle mücadele, teröre finansman sağlanmasının ve suç işlenerek elde edilen paraların dolaşımının önlenmesi ve kanunların yürürlüğe konulmasının güçlendirilmesi alanındaki yeni kanunlar, terörle mücadele tedbirleri adına kurumsal çerçeveyi düzenlemektedir. **Azerbaycan**, terörle ve terörist faaliyetlerin finansmanına karşı mücadele için tedbirler öngören “1368, 1371 ve 1377 (2001) sayılı BM Güvenlik Konseyi Kararlarının Uygulanmasına Dair Eylem Planı”nı kabul etmiştir. “Milli Güvenlik Kanunu”, uluslararası terörizmi milli güvenlik için temel bir tehdit olarak tanımlamaktadır. Uluslararası terörizm ile mücadelede uluslararası işbirliği ise Azerbaycan’ın milli güvenliğinin güvenceye alınması için başlıca tedbirlerden biri olarak tanımlanmaktadır. “Terörizm ile Mücadele Kanunu”, temel terörle mücadele prensiplerini öngörmektedir. Azerbaycan BM’nin tüm terörle mücadele belgelerine taraftır, NATO, Avrupa Konseyi, BDT, KEİ ve GUAM çerçevesinde aktif bir işbirliği içindedir. **Bulgaristan** terörün engellenmesini hedefleyen uluslararası işbirliğine aktif olarak katkıda bulunmaktadır. Bulgaristan, 1998 yılında Entegre Terörizm ile Mücadele Stratejisi’ni kabul etmiş ve BM Güvenlik Konseyi’nin 1373 tarihli Kararı uygulanarak Terörist Faaliyetlerin Belirlenmesine ve Önlenmesine Dair Milli Plan acilen geliştirilmiş ve kabul edilmiştir. Bulgaristan ayrıca bir taraftan terör eylemlerinin finansmanına, planlanmasına, hazırlanmasına dahil olan veya aracılık eden ya da terör eylemlerini destekleyen kişilerin adli makamlar nezdinde sorumlu tutulacaklarını garanti eden ve diğer taraftan ayrıca terör eylemlerine karşı alınacak tüm diğer tedbirlere ek olarak, söz konusu terör eylemlerinin yerel mevzuat ve yönetmelikler altında ağır suç kabul edilmesini ve cezaların bu gibi terör eylemlerinin ağırlığını yansıtacağını garanti eden gerekli mevzuatları ve pratik tedbirleri kabul etmiştir. **Rusya**, uluslararası terörizm ile mücadele alanında gösterilen küresel çabalara aktif olarak katılmakta ve terörün çeşitli dışavurumlarına karşı mücadeleye dair uluslararası anlaşmalara taraftır. Mevzuata bağlanan terörle mücadele sistemi, “Terörizm ile Mücadele”, “Para Aklama ve Terörizm Finansmanının Engellenmesi”, “Köktenci Faaliyetlerin Önlenmesi” ve “Terörizmin Önlenmesi”ne dair federal kanunları kapsar. Terörizm ile mücadele faaliyetleri için temel görevi gören mevcut düzenleyici çerçeve göz önüne alındığında, değinilmesi gereken bir diğer husus, Rusya Federasyonu Başkanı’nın “Rusya Federasyonu’nun Kuzey Kafkasya Bölgesinde Terörizm ile Mücadele Tedbirleri” ve “Terörizm ile Mücadelenin Etkinliğinin Artırılması için Acil Tedbirler”e ilişkin kanun hükmünde kararname ve Rusya Federasyonu Hükümeti’nin “Terörizm ile Mücadele Faaliyetlerine Dair Rusya Federasyonu Hükümeti’nin Bazı Kanunlarında Yapılan Değişikliklerin Uygulanmasına” ilişkin kararlarıdır. **Türkiye**, BM’nin 12 adet terörizm ile mücadele konvansiyonuna ve protokollerine ve birçok bölgesel terörle mücadele belgesine taraftır. Türkiye ayrıca terör, uyuşturucu trafiği ve organize suçla mücadelede işbirliğine dair 56 adet karşılıklı anlaşma akdetmiştir. Türkiye, 3717 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nu buna uygun olarak tadil etmiştir. BM Güvenlik Konseyi’nin 1267/1999, 1333/2000, 1373/2001, 1390/2002, 1455/2003 ve 1526/2004 sayılı kararlarına uygun olarak, 9 adet Bakanlar Kurulu kararı kabul edilmiştir. Türkiye, vatandaşlarının artan terör tehdidine karşı olan güvenliğini, terörle mücadele politikalarını ve tedbirlerini düzenli olarak güncelleyerek sağlamaktadır.

31. Ulusal parlamentolar, etkin ve gerekli bir cevabı sağlamak adına uluslararası terörizm ile mücadelede ulusal hükümetlerin çabalarını desteklemek amacıyla yasaların çıkartılmasında önemli bir role sahiptirler. Vatandaşların temsilcileri olarak parlamenterler, yürütme makamlarının faaliyetlerine gerekli meşruluğu sağlamaktadır.

32. Ulusal parlamentolar, ilgili yasal sistemlerini uluslararası terörizm ile mücadele belgelerine uygun olarak güçlendirmek ve süregelen standartlara ve işlemlere riayet edilmesini sağlamak zorundadırlar.
33. Parlamenterler, içerideki ve uluslararası alandaki terörizme karşı ortak davaları için güçlü bir siyasi destek sağlamak amacıyla parlamenter diplomasisinin avantajlarını kullanmak zorundadırlar. Parlamenter diplomasi, gerektiği yerde terör musibetine karşı en etkin silah olarak, demokrasiyi ve insan haklarını sağlamlaştırmak için gösterilen çabaları artırabilir, zenginleştirebilir ve tamamlayabilir.
34. Parlamenter diplomasi, karşılıklı saygı ve diyalogun ve farklı kültürler, insanlar ve dinler arasında hoşgörünün ve anlayışın artırılması için daha büyük fırsatlar sunmaktadır. Seçilmiş temsilcilerin güvenilirliği ve dünya sahnesindeki varlıkları ulusal ve küresel kamuoyunu terör tehdidinin yok edilmesinde küresel toplumun nihai hedefini desteklemek için harekete geçirebilir.
35. Uluslararası terörizm ile mücadele diplomatik, ekonomik, bilgi, kanunların yürürlüğe konulması, askeri, malî, istihbarat ve diğer araçları bir araya getiren, geniş bir yasal çerçeve gerektirmektedir. Uluslararası toplum, daha iyi, barış dolu, istikrarlı ve refah içinde küreselleşmiş bir dünya için önemli bir değişiklik yaratmaya yönelik vizyonunu, iradesini ve kaynaklarını ortaya koymuştur. Parlamentoların ve uluslararası parlamenter yapıların bu önemli ve iddialı gayretlerdeki rolü, hayati öneme sahiptir.

III. TAMAMLAYICI AÇIKLAMALAR

36. Terör uluslararası, bölgesel ve ulusal barış, güvenlik ve istikrar için çok yönlü bir tehdit oluşturmakta ve motivasyonları, kökenleri veya şekilleri ve dışavurumları ne olursa olsun, kesin surette kabul edilemez olmaya devam etmektedir.
37. Uluslararası terörizm, uluslararası toplumun üstesinden gelmesi gereken, ancak tek bir ülke tarafından tek başına çözülmesi mümkün olmayan en önemli sorunlardan biridir. Büyük veya küçük, güçlü veya zayıf, her bölgedeki her devlet, uluslararası terörizmin sonuçlarına açıktır. Ülkelerin dünyanın her yerinde bir araya gelerek, uluslararası işbirliğini güçlendirmek ve insanlığın demokrasi prensiplerini sürdürmek için teröre karşı gösterilen çabalara katılmaları gerekir.
38. Uluslararası, bölgesel ve alt bölgesel örgütler arasındaki sinerjilerin artırılması ve uygun olduğu hallerde uluslararası terörizm ile mücadele için gerekli ulusal ve uluslararası yasal mimariyi güçlendirmek amacıyla daha etkin bir parlamenter işbirliğinin hızlandırılması önemlidir.
39. Ayrıca barış, adalet, etnik, ulusal ve dini hoşgörüyü dayalı bir kültürü desteklemek amacıyla parlamentolar ve sivil toplum örgütleri arasındaki işbirliğini teşvik ederek ve parlamenter diplomasiyi ve kamu diplomasisini en iyi şekilde kullanarak, terörizm ile mücadele ve terörizmin önlenmesi için müşterek faaliyetlerin ve çabaların geliştirilmesi de önemlidir.
40. Terörün kökündeki nedenlere öncelik verilmelidir. Aynı şekilde yoksulluğun yok edilmesi, az gelişmişlik, işsizlik, ayrımcılık ve marjinalleşme gibi güncel sosyal meseleler de ele alınmalıdır. Demokratik kurumların ve sivil toplumun bir araya getirilmesi ve ayrıca hukukun üstünlüğünün gözetilmesi de önemlidir.

41. Hiç şüphesiz, süregelen istikrarsız siyasi ortam, uzayıp giden çözümlenmemiş anlaşmazlıklar, azalan yaşam standartları, çok sayıda mülteci, süreklilik arzeden sınır anlaşmazlıkları ve ciddi güvenlik sorunları potansiyel olarak teröristler tarafından suistimal edilme riski yaratmaktadır. Bunu akılda tutarak, anlaşmazlıkların çözümü bölge için bir öncelik oluşturmaktadır. Uzayıp giden çözümlenmemiş anlaşmazlıklarda barışçıl bir çözüm elde etmek adına ulusal ve uluslararası kapasitelerin en iyi şekilde kullanılması önem arz etmektedir.
42. Terörizm ile mücadele faaliyetleri, demokratik kurumların birleştirilmesi, uluslararası kanunlara saygı gösterilmesi ve bunların uygulanması ve az gelişmiş ülkelerde yaşayan insanların yoksulluğundan ve sefaletinden faydalanan fanatizmin yok edilmesi ile daha büyük bir başarı elde edecektir. Şu anda sosyal içerilmenin güçlendirilmesi, marjinalleşmenin azaltılması ve çifte standartlar ile siyasi seçicilikten kaçınmak önem arz etmektedir.
43. Parlamentolar ve hükümetler, uluslararası terörizme karşı küresel kampanyalarda ulusları ve insanları, şiddetin kuvvetlerine karşı koruma sağlayan ve daha özgür, daha refah içinde ve daha güvenli bir dünyayı teşvik etmek için karşılıklı yarar sağlayan demokratik ilişkilere entegre etmek için gösterilen çabalara katılmak zorundadırlar.
44. Parlamentolar ve hükümetler, bu bağlamda, terörizm ile mücadele için kapasite oluşturma konusundaki en iyi uygulamaları paylaşmak ve uluslararası toplumun bu alandaki çabalarına katkı sağlamak için ilgili uluslararası, bölgesel ve alt bölgesel örgütlerin sağladığı çerçevenin avantajlarından yararlanmak zorundadırlar.
45. Dünya, uluslararası terörizmin yarattığı tehdide karşı küresel toplum dahilinde daha iyi bir geleceği güvence altına alma hedefiyle, tek bir dayanışma ve siyasi irade alanında birleşmiştir.